

Mga Ginatibuk-ang Rekomendasyon Kabahin sa Peste

- Saktong pagsunod sa tamang paagi sa maisan ug pagbuhat ug mga patakaran sama sa paglikay sa pagamit ug sobrang pestisidyo kung wala gikinahanglan.
- Istratehiya sa pangregulasyon
- Ipabilin nga limpyo ang maisan
- Pag-monitor: Bantayi ang gidaghanon sa laking alibangbang gamit ang "pheromone" nga pansilo aron malikayan ang pagdaghan.
- Pagamit sa biological control sama sa *Trichogramma evanescens*, *earwig*, *lacewig*, *NPV*, ug *Metarhizium*.
- Mogamit sa kemikal o pestisidyo isip kinalasang solusyon.

Pagsumpo sa Fall Armyworm (FAW)

Palihog kontak sa pinakadool nga *Regional Crop Protection Center (RCPC)*:

PRCPC, CAR	0999-888-2865
RCPC, REGION I	(072) 687-1871
RCPC, REGION II	(078) 624-2283
RCPC, REGION III	0925-568-8332
RCPC, REGION IV-A	(049) 543-0103
RCPC, REGION IV-B	0909-489-3311
RCPC, REGION V	0939-906-5608
RCPC, REGION VI	(033) 329-6958
RCPC, REGION VII	(032) 345-3483
RCPC, REGION VIII	(053) 832-2578
RCPC, REGION IX	(062) 925-5186
RCPC, REGION X	0906-553-4990
RCPC, REGION XI	(082) 221-6010, 293-1499
RCPC, REGION XII	(064) 200-7367
RCPC, CARAGA	0938-199-7947
RCPC, BARMM	(064) 421-1234, 552-3166

Tinubdan:

Agricultural Training Institute
Bureau of Plant Industry-Crop Pest Management Division
National Plant Quarantine Services Division (NPQSD)
DA-Corn Program

Tinubdan sa hulagway:

<https://plantvillage.psu.edu/diseases/fall-armyworm>
https://www.researchgate.net/figure/Spodoptera-frugiperda-egg-mass-A-eggs-hatch-B-solitary-mature-larvae-C-larvae_fig1_356704366

Naghubad sa Binisaya ug Nagpadaghan:

**AGRICULTURAL TRAINING INSTITUTE
REGIONAL TRAINING CENTER X**
El Salvador City, 9017, Misamis Oriental
Call: (088)859-2289/ (088) 880-0959
Email: rtc10.dcc@ati.da.gov.ph

Protektahi ang inyong mga Tanom:

1. Kung nagduda nga adunay insekto sa tanaman, kuha-i ug litrato ug i-focus sa ulo ug ikog.
2. Human pagkuha sa mga sample ibutang sa botelya nga adunay 95% ethanol.
3. I-report o pakiglambigit sa Municipal/Provincial Agriculture Office, Regional Crop Protection Center, at Bureau of Plant Industry.
4. Sulayan sa BPI ang mga samples aron makabuhat ug site surveillance ug validation aron makahatag ug haom nga rekomendasyon.

@atinorthmin

scan me

**AGRICULTURAL
TRAINING INSTITUTE**
REGIONAL TRAINING CENTER X

GIYA KABAHIN SA FALL ARMYWORM (HARABAS)

Spodoptera frugiperda (J.E. Smith) (Lepidoptera: Noctuidae)

Itlog (Egg Mass)

- Kasagarang makita sa ilalom sa mga dahon, dool sa punoan, dool sa tungang bahin sa dahon ug sa tukog sa dahon.
- Lingin nga kolor puti, pula-pula o hayag nga berde.
- Ang gidaghanon sa itlog kada *egg mass* managlahi, apan kasagaran muabot sa dosientos (200) kabook.
- Molungtad hangtod tulo ka adlaw ayha mapusa
- **Kung makakita ug mga *egg masses*, pusa-a aron dili modaghan.**

Ulod (Larva)

- Mao ang pinakalabing makadaot nga hugna sa harabas
- Adunay unom ka bahin ang "*larval instar*"
- Ang mga ulod nga ikaduha hangtod ikatulong "*instar*" ang kasagarang gakaon sa usag-usa (*cannibalistic*) ug kasagaran usa lang ka ulod ang mabuhi.
- Adunay timailhan nga kuspaw nga kolor diin murag nabali nga "Y" sa ulo sa pinakatigulang nga "*instar*".
- Ang mga ulod molungtad sugod 14-22 ka adlaw hangtod mahulog sa yuta aron mahimong pupa.
- **Kung makakita ug ulod, patyon dayon.**

Ulod-Tulog/Til-as (Pupa)

- Hayag nga kolor tsokolate ang mga pupa
- Ang pagka *pupa* mahitabo sa yuta nga may giladmon nga 2-8 sentimetro.
- Ang ulod magbuhat ug pormang lingin nga balay (*cocoon*) nga may gitag-on nga 20-30mm.
- Kung medyo gahi ang yuta, mamahimong mag uban ang mga ulod ug gamiton ang mga dahon aron makahimo ug balay-ulod.
- Aduna sad mga higayon diin makita sa baba sa mais ang mga *pupa*.
- Ang hugna sa pagkahimong pupa molungtad ug 8-9 ka adlaw kung ting-init ug muabot sa 20-30 ka adlaw kung ting-ulan.
- **Kinahanglan madaro ang uma o ma-andam ang yuta ug ayo aron mamatay ang mga ulod-tulog.**

Hamtong Aliparo (Adult)

- Ang gidak-on sa hamtong aliparo kasagaran 20-25mm nga adunay gilapdon sa pako nga 30-40mm.
- Ang kinabuhi niini kasagaran moluntad ug 7-21 ka adlaw ug kasagaran sab kapin kon kulang napulo ka adlaw.
- Ang mga hamtong nga aliparo kasagara aktibo sa gabie o kung medyo init ang panahon.
- Ang unang pako sa lalaki adunay isagol nga kolor kuspaw nga kape ug abo, samtang ang babae kuspaw nga kolor kape lamang.

- Pagbutang og *pheromone trap* sa mas sayo 7DAP aron mabal-an kung aduna bay hamtong nga harabas nga mangitlog.
- Kung makakuha ug aliparo ang *trap*, pagsugod nag pangita sa mga itlog.

Alternatibong Pagkaon sa Harabas

- Humay, trigo, batad (*sorghum*), tubo, *alfalfa*, kapayas, mani, patatas, batong ug gapas.

Mga Sintomas sa Kadaot

- Ang bag-ong napusa nga ulod manibsib sa ibabaw sa dahon ug dunggan sa mais.
- Samtang, ang hamtong nga ulod mas pilion manibsib sa mga parte nga adunay bunga.
- Ang kadaot sa dahon sa mais kasagaran maihulagway sama sa daot nga basa-basa diin may murag pulbos o murag kusot nga gikaunan sa insekto dool sa *whorl* sa taas nga bahin sa dahon sa tanom.
- Ang ulod magabuhat ug palinging buslot ug kasagaran napalibutan sa ilang hugaw.
- Ang kadaot sa dalunggan sa mais maisama sa kadaot dala sa *corn earworm* (nadaot nga kinauyokan og gilibotan sa mga hugaw sa ulod)